

ERŐ ÁRADT KI BELŐLE

Majd megfogva a gyermek kezét, ezt mondta neki: "Talítha kúmi!" - ami azt jelenti: "Leányka, neked mondom, ébredj fel!" A leányka pedig azonnal felkelt és járkált, mert tizenkét éves volt már. Azok pedig azt sem tudták, hova legyenek a nagy ámulattól.

Jézus azonban szigorúan meghagyta nekik, hogy ezt senki meg ne tudja; aztán szólt, hogy adjanak enni a leánykának. Mk 5,41-43

Ez a mai jól ismert történet arról szól, milyen mérhetetlen erőfölénnyel járt itt Jézus. Ennek a birtokában minden helyzet ura maradt, soha semmitől nem jött zavarba, minden nyomorúságra készen volt nála a megoldás, egyszerűen igaznak bizonyult az, hogy isteni teljhatalmával neki minden lehetséges, az is, ami az embereknél lehetetlen. És bármerre járt, bármit mondott és tett, azt tapasztalták az emberek, amit itt így olvastunk: "erő áradt ki belőle." Az a mennyei, gyógyító, szabadító erő, amit ma is csak tőle kaphatunk mindnyájan, de amit ma is bőségesen ad mindazoknak, akik hozzá fordulnak.

Úgy próbáljuk ennek az ismerős történetnek az üzeneteit kibontani, hogy sorra vesszük a szereplőket, de mindig elsősorban Jézus személyére figyelünk.

Azzal kezdődött, hogy Jézus tanítványaival együtt a Genezárét-tó keleti partjáról visszatért hajón Kapernaumba, ahol már nagy sokaság várta. A legtürelmetlenebbül azonban egy valaki várt rá, ez a Jairus nevű zsinagógai előljáró, akinek a leánya súlyos betegen feküdt, már a halál szélén, és akinek egyedüli reménye az volt, hogy ha lehet még segíteni, és ha még a halál beállta előtt odaérne, akkor Jézus tud segíteni az ő leánykáján, ha hajlandó elmenni.

Jézus hajlandó volt, mint ahogy mindig, mindenkihez kész volt. Halogatás nélkül a legtermészetesebb módon azonnal indul. Nem kéreti magát, nem tesz fel Jairusnak kellemetlen, okoskodó kérdéseket. Olyan egyszerű ez a mondat: azonnal indult az ő házához.

Persze vele együtt a sokaság is, mert végre lesz valami látnivaló. A sokaság azonban lomhán hömpölyög, és egyszer csak megtorpan. Miért? Mert Jézus megállt. Miért állt meg? Mert elkezdett keresni valakit. Meg is kérdezte: "Ki érintette meg a ruhámat?" A tanítványai kioktatják, rendre utasítják: "Látod, hogy tolong körülötted a sokaság, és azt kérdezed: ki érintett meg engem?"

Jézus azonban nem mozdul, keres valakit. Jairusban egyre nő a feszültség. Ő tudja, hogy minden késlekedés, minden pillanat leányának az életébe kerülhet.

Ekkor előkerül egy minden ízében reszkető asszony. Leborul Jézus elé úgy, ahogy azt Jairus tette néhány perccel korábban, és elkezdenek beszélgetni.

El tudom képzelni, hogy Jairusban ilyen mondatok kergethették egymást: Uram, csak ne most, és ne itt. Hogy lehet ezt ilyen ráérősen tenni, mikor tudod, hogy miről van szó?! Én hívtalak először, az én házamhoz indultunk el, menjünk akkor minél gyorsabban, és utána intézd az egyéb dolgokat.

És kiderült, volt alapja Jairus félelmének, mert jönnek a hírhözök és távirati stílusban jelentik: "Leányod meghalt." És mindjárt udvariaskodnak is: "Ne fáraszd most már a Mestert." Ez lett a vége! Ide vezetett a késlekedés. Mégsem tud segíteni Jézus, mert most már mindenki tudhatja: nincs segítség.

Jézus pontosan követi, mi zajlik ennek az édesapának a szívében. Olyan kedves és jézusi ez a gesztus is, ahogy azonnal ad neki egy erősítő injekciót: - "Ne félj, csak higgy!" - szól oda a fejek felett neki. És indul tovább, mintha mi sem történt volna. Ezt senki sem értette, de ha Ő megy, megy a tömeg is. Majd meglátjuk, mi lesz.

Jairus házat már körbefogták a halottsiratók. Ezek hivatásból végezték ezt, némi kis jóvedelemért. Jézus rájuk szól: "Miért csináltok ilyen zűrzavart, és miért sírtok? A gyermek nem halt meg, csak alszik." És akik az egyik pillanatban műsírát produkáltak, azok a következőben már nevetnek. Kinevetik Őt. Bolondnak nézik. Ez azonban Jézust soha nem zavarta. Továbbra is megy a maga útján, és három tanítványával, valamint a gyermek szüleivel megáll a halottas ágy mellett. Mit lehet itt tenni? Legfeljebb egymás nyakába borulva zokogni, vagy ha valakinek még van mondanivalója, kedves közhelyekkel megpróbálni vigasztalni egymást.

Jézus azonban nem ezt teszi, hanem csakugyan, mintha egy alvó gyereket ébresztene, azt mondja: "Leányka, neked mondom, ébredj fel!" - ami azt jelenti, hogy ráparancsol a halálra, hogy adja vissza a zsákmányát. És a leányka azonnal felül és elkezd járkálni. Azt olvastuk: az ámulattól azt sem tudták, hova legyenek.

Jézus azonban, aki a mennyet hozta le a földre, a földi dolgokat is mindig komolyan vette és veszi, ezért mintha most ez lenne a legtermészetesebb és legfontosabb feladat, visszahúzza a szülőket a józanságba, és azt mondja: adjatok enni ennek a gyerekeknek.

Ennyi a történet, és minden mozzanata Jézus egyedüli isteni nagyságát és gyengéd, figyelmes szeretetét hirdeti.

Mert maga az képtelenség már, hogy ez az ember Jézushoz fordul segítségért ebben a végső helyzetben, ami lehet, hogy bármelyik pillanatban lezárul, amikor a gyermeke halálán van. Jairusnak hivatalból Jézus ellenségeinek a táborába kell tartoznia. És egyébként is ebben a pozícióban a város egyik legelőkelőbb embere elképzelhetetlen, hogy a tömeg szeme láttára porig alázza magát Jézus előtt, és leborulva kérje a segítségét. De a gyerekéért mindent megtesz a szülő, ez még érhető. Csak siessen Jézus, hogy meg ne haljon a gyerek. De nem sietett és meghalt. Ezzel vége mindennek. Így gondolta mindenki, kivéve Jézust.

Jézusnak tudniillik teljesen mindegy, hogy egy alvó gyereket kell felébreszteni, vagy a halálból kell visszahozni valakit az életbe. A kettő között az Ő számára semmi különbség nincs. Miért nincs? Mert neki ugyanolyan hatalma van a halál felett, mint bármelyik gyógyíthatatlan, vagy könnyű betegség, vagy egy egyszerű rosszullet felett. Miért? Mert neki minden felett hatalma van. "Mert néki adatott minden hatalom mennyen és földön."

Ennek az igének ez a világos kérdése most hozzánk, hogy hisszük-e mi ezt? Mindenféle köntörfalazás, mellébeszélés, egyéb nélkül hisszük-e mi ezt? Erre becsületes, őszinte választ kell ma adnunk. Lehet, hogy a válasz úgy hangzik, ahogy egy másik édesapa mondta egyszer Jézusnak: "Hiszek, Uram, segíts hitetlenségemben!" Ő legalább világosan látta a helyzetét. Mert ez az édesapa is ilyen helyzetben volt. Valamekkora hite volt neki, azért borult le Jézus előtt. De a hite csak a halálig terjedt. Ha addig megérkezik Jézus, amíg él a gyermek, lehet, hogy tud segíteni. Ha már meghalt, akkor nem tud. Itt már segítségre volt szüksége a hitének. De megkapta. Jézus azonnal szól neki: "Ne félj, csak higgy!" Jézusnak ez a végtelen nyugalma az Ő végtelen hatalmát jelezte akkor is és ma is.

És ha a többi szereplőre is gondolunk, akkor felmerül a kérdés: hogyan kerültek ezek az emberek kapcsolatba Jézussal? Úgy, hogy hittek benne. És mit jelent hinni

Jézusban? Azt jelenti, hogy komolyan vesszük, hogy Ő az, akinek mondja magát. Jézusban hinni ma is azt jelenti, hogy komolyan vesszük, hogy Ő az, akinek a Szentírás kijelenti, akinek az Atya állította, amikor azt mondta: "Ő az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, Őt hallgassátok", és akinek Jézus mondotta magát. Kinek mondotta magát Jézus? A legtöbbször úgy nevezte önmagát: az Emberfia. Ez így írandó, mert ez méltóságjelző volt. Ez azt jelentette, hogy a mindenható Isten teljhatalmú képviselője. Emberfia ilyen értelemben csak egy van, és ez Ő. (A Dániel könyve 7. részét olvassuk el, és akkor ez világos lesz.) Sokan úgy nevezték Őt: Isten Fia, és Ő ezt a megszólítást is elfogadta, mert az. Vagyis akinek a hatalma egyenlő Istennel. Ő volt a megígért Messiás, a Krisztus. Ő Úr mindenek felett. Mindezek az elnevezések az Ő örök isteni eredetére és természetére vonatkoznak. Akik így néztek Jézusra, és így fordultak hozzá, azok mindig megtapasztalták az Ő mindenre képes hatalmát. Akik így néztek Őreá, azok hittek benne. Többször mondtuk már, hogy a hit az a kinyújtott kéz, amivel elfogadjuk Isten ajándékait. És akik ezzel a hittel fordultak hozzá, azok mindig többet kaptak tőle, mint amennyit kértek és vártak.

Ez a nyomorult, gyógyíthatatlan beteggé vált asszony ezzel a hittel lopakodott oda Jézus közelébe, és próbált lopni valami segítséget tőle. Betegsége miatt az előírások szerint nem mehetett emberek közé, és tilos volt bárkihez hozzáérnie, ezért hátulról és titokban közeledett Jézushoz. A hite azonban átsegítette ezen az akadályon is, és azt mondta: Jézusnak olyan hatalma van, hogy még így is tud segíteni rajta, ha csak a ruháját érintem meg, akkor is segítséget kapok. És kapott. Miért? Mert ahol hit közelít Jézushoz, abba az irányba mindig áradni kezd az Ő ereje. "Erő áradt ki belőle."

Mi vitte ezeket az embereket Jézushoz? A nyomorúságuk és a Jézusban való bizalmuk. Nyomorúságunk nekünk is van bőven, csak hova visszük? Tudunk-e, merünk-e, akarunk-e így bízni Jézusban ma is, és a nyomorúságainkkal így megyünk-e hozzá, ahogyan Jairus, meg ez az asszony? Mert hinni azt is jelenti, hogy hozzá viszem a nyomorúságot, tőle kérek arra megoldást, és elfogadom azt a megoldást, amit Ő ad. Mert mi sokszor másként képzeljük el a segítséget, mint ahogy Ő azt adja.

A sokaság, meg ezek a halottsiratók nem hittek abban, amit Jézustól és Jézusról hallottak. Erről az asszonyról azt olvassuk csak egy közbevetett félmondatban, hogy hallotta, mit beszélnek Jézusról, és ezért ment hozzá hittel. Amit róla hallunk, az támaszt mindig hitet a szívünkben. Ha a nyomorúság kiegészül ezzel a Jézusban való hittel, akkor nincs az az akadály, ami minket visszatartathatna. Akkor Ő maga segít át már minden akadályon, mint ahogy az Ő munkája az is, hogy hit születik egy ember szívében, és az Ő munkája lesz mindenképpen a szabadulás, a gyógyulás, a megoldás.

Ez a két ember nemcsak a nyomorúságát érezte, hanem ők bíztak is Jézusban, és így kerültek közel hozzá, így tudták legyőzni az előttük tornyosuló akadályokat. Sokszor tapasztalom, hogy Jézus megvárakoztat, és ez sokunknak a tapasztalata. Nekik sem azonnal érkezett meg a segítség. Sőt, amikor megérkezett a távirat, hogy leányod meghalt, ez azt mutatta: vége mindennek. Nincs segítség. Csak eddig terjedt a hite. De kapott a hitéhez is segítséget Jézustól.

Mi tudhatjuk, hogy Jézus Krisztus tegnap, ma és örökké ugyanaz. Ő ma is ugyanaz, akinek ebben a történetben mutatkozik be. Vajon tudunk-e így bízni benne?

Hisszük-e azt, hogy amikor elmondtuk neki a nyomorúságunkat, Ő azt hallotta. És ahogy a János levelében olvassuk: megvannak a kéréseink Őelőtte.

Hol van az megírva, hogy azonnal fog segíteni? Az van megírva, hogy Ő válaszolni fog minden hozzá küldött kiáltásra. Hisszük-e, hogy hallotta, amit elmondtunk neki? Hisszük-e, hogy Ő ma sem közömbösen nézi azoknak a nyomorúságát, akik hozzá fordulnak, és benne bíznak? Hisszük-e, hogy nála már most készen van a megoldás, a kiút, az eligazítás, a szabadulás minden bajunkra és nyomorúságunkra? Hisszük-e, hogy nem fog elkélni a szabadítással? A hitünk edzése, erősítése végett szükség van arra sokszor, hogy megvárakoztasson. De kívárjuk-e az Ő szabadítását?

Komolyan vesszük-e a Jeremiás siralmaiból azt a mondatot: "Jó várni, és megadással lenni az Úr szabadításáig"? Ezt sokszor úgy éljük át, hogy nem jó várni. Meddig kell várni? Az Úr szabadításáig. De mikor lesz az? Nem tudom. Hogyan fog bekövetkezni? Nem tudom. Akkor mit tudok? Azt, hogy Ő kicsoda, és Őbenne megbízhatom. Őreá számíthatok. Ő ma sem közömbös, Ő ma is úgy indul el, mint Jairushoz: azonnal és szívesen. Neki ma is van hatalma minden nyomorúságunk felett. Hisszük-e igazán? A hit számol Jézus hatalmával és számít rá. Ez-e az első gondolatunk szinte reflexszerűen, ez mozdul-e meg bennünk minden nyomorúságra, minden rossz hír hallatán, mások nyomorúsága miatt aggódva, a magunk jövőjére gondolva, hogy amit Ő elé vittünk, ami Őnála van, az jó helyen van, és majd megérkezik a szabadítás? És megtanuljuk majd azt, hogy valóban jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig.

Próbáljátok ezt ki. Sok gyülekezeti és személyes probléma van. Sokaknak a nyomorúsága terhelődik a lelkünkön. Bele lehetne zavarodni ebbe, ha nem tudnánk, kicsoda Jézus. Ha egyedül akarnánk hordozni minden terhünket, még másokét is. A magunké alatt is roskadozunk, de az Ő hatalma ma is ugyanolyan nagy, mint ahogy Jairus meg a vérfolyásos asszony esetében volt. Fontos, hogy merjük ezt hinni, legyünk becsületesek, és mondjuk el: hiszek, Uram, segíts hitetlenségemnek! Ez nem összevissza imádság, ez a valóságot komolyan vevő imádság, és erre Ő mindig igennel válaszol. Ámen.

LUTHER REFORMÁCIÓJÁNAK TÖRTÉNETE

Luther 1517 előtt

Az annyira várt igazi reformáció úttörő és alapvető hőse Luther Márton volt. Paraszti eredetű bányászcsaládba született 1483. Eislebenben (Thüringia). A kiváló tehetségű fiúból apja előkelő hivatalnokot akart nevelni. Felküldte a híres erfurti egyetemre. De még alig kezdette meg jogi tanulmányait az elmélyedő lelkű ifjú, amikor egy hirtelen lelki megrázkódtatás következtében egyszerre szakított a világgal. Klostomba lépett, hogy feltett örök üdvét biztosítsa (1505). Az ágostonos remeték koldulórendének lett a tagja; ez a rend híven ápolta nagy mintaképének, Augustinusnak szellemét s az általános romlás mételyétől kevésbé volt áthatva, mint a többi szerzetek.

De Luther a szerzetben sem találta meg, amit keresett. A legszigorúbb önsanyargatással sem tudta megnyugtatni üdvbizonyosságra sóvárgó lelkét. Már közel állt a kétségbeeséshez s lelki és testi ereje elhanyagoltan volt. De aztán

Augustinus, főképp pedig a Szentírás tanulmányozása lassanként kisegítette vergődéseiből. Sok tépelődése után világot gyújtott elméjében és szívében Isten. Legkorábban 1511-ben, legkésőbbben 1513-ban történhetett az a csodálatos megvilágosodása, amikor bibliatanulmányozása közben hirtelen rátalált az Evangélium, a Kijelentés szívére. Egyszerre meglátta, hogy a bűnbocsánat és az üdvösség nem önnön érdemüktől, hanem egyedül Isten kegyelmétől függ; a kegyelmet pedig nem kiviaszkodni kell aszkézissel, hanem alázatosan elfogadni hittel. A hit az egyedül helyes és igaz lelki magatartás Istennel szemben. Ezt ő az Isten igéjéből így tanulta meg: „Az igaz ember hitből él”. Ez azt jelenti, hogy bűnbocsánatban, üdvösségben, örök életben, tehát az igazi „életben” csak a hívő ember részesülhet. A hívő ember egyúttal az „igaz” ember is: vagyis az, akiben Isten kedvét leli. Isten pedig nem azért leli az ilyen emberben kedvét, mert ilyen vagy olyan jócselekedetei, érdemei vannak - hanem azért, mert gyermeki hitével egyedül Őrá, az Ő mindenható kegyelmére bízta magát.

Ez a „hit által való megigazulás (vagy üdvözülés)” lett a reformáció alaptana. E tan forrása egy Istenével küzdő lélek megrendítő élménye volt, olyan, aminő egyetlen „előreformátornak” sem adatott. De ebben a forrásban az örök élet vize fakadt fel, az Ige és a Szentlélek éreztette mindenható erejét. Ezért származhatott belőle az egész keresztyén világ számára élet és megújulás.

Magá Luther sokáig nem volt tudatában annak, milyen világraszóló ajándékot kapott ebben a megvilágosodásban. Lelki békességét megtalálta, jól érezte magát rendjében és nem akart szakítani hön szeretett egyházával. E helyett dolgozott, tanult. Tudása és szorgalma jutalmául 1512-ben a fiatal wittenbergi egyetem teológiai tanára lett (ahol a filozófiai fakultáson már előbb is tanított). Szentírásmagyarázati előadásaiban igyekezett hallgatóit az Evangélium tisztább megértésére vezetni. Azt remélte, hogy majd ily úton mind több és több lélek fog eljutni az Ige éltető forrásához s az egyház csöndesen, belülről megújodik.

A 95 tétel

Reménykedéséből durva ökölcsapásként rázza föl egy szégyenletes búcsú-üzlet. A búcsú-üzérkedés vakmerősége ekkor már, a pápák nyílt jóváhagyásával, annyira ment, hogy nemcsak büntetés-elengedésnek, hanem egyenesen bűnelengedésnek hirdették s valóságos bűnbocsánat-vásárt csináltak belőle. Kiterjesztették érvényét nemcsak az élőkre, hanem a tisztítóhelyen szenvedő holtakra is. Mindez nagyban fokozta a búcsúárulás jövedelmezőségét, amire a folyvást kiüresedő pápai kincstárnak ugyancsak szüksége volt. X. Leó pápa is így akart pénzt szerezni a római Szent Péter-templom fölépítésére; valójában ezenkívül még más, alacsony üzleti célok is közbejátszottak. Ennek a búcsúnak egyik árusa, Tetzl János dominikánus barát, Wittenberg közelében működött. Vásári kikiáltó módjára, a búcsúárusok minden addigi vakmerőségét meghaladó lelkiismeretlenséggel kínálta portékáját. Luther borzadva látta, hogyan terjed a romlás a félrevezetett hívők lelkében. Kezdték annál könnyebben venni a bűnt, minél kevesebbe került nekik annak „bocsánata”. Egyháza és népe iránti mély szeretete cselekvésre ösztönözte. Kilencvenöt tételt szegezett ki a wittenbergi vártemplom kapujára 1517 október 31-én s ezekben megvitatta a búcsú lényegét és értékét: tiszta evangéliumi szellemben megállapította, hogy az Úr Jézus Krisztus akarata szerint „a keresztyén ember egész életének bűnbánatnak kell lennie” s mérsékletre és magukbaszállásra intette a búcsú vakmerő árusait és hiszékeny vásárlóit.

Worms

A tételeknek sem a hangjuk, sem a szellemük nem volt forradalmi. Luther tulajdonképpen csak egy szűkkörű teológiai vitát akart velük kezdeményezni. De a német nép reformvágyakkal eltelt lelke azonnal megsejtette a bennük rejlő új elemet. A könyvnyomtatás segítségével villámgyorsan terjedtek el a tételek néhány hét alatt országszerte, sőt még a német határokon túl is. A reménykedő németiség, mint a rég várt szabadító hősré, nézett Lutherre, aki ilyen sikerről és hatásról még csak nem is álmodott. De ébren volt a pápai párt is. Csakhamar eretnekséggel vádolták s Rómából megindították ellene a szokásos eljárást. Valószínűleg nagyon hamar elbántak volna vele, de az egyház reformját őszintén kívánó fejedelme: Bölcs Frigyes, a szász választó, oltalmába vette s nem adta ki.

Különben pedig sem ígérekkel megszedíteni, sem fenyegetésekkel megriasztani nem lehetett a „kis barátot”. Nézeteit nemcsak vissza nem vonta, hanem egyre jobban meg is alapozta. Bensőleg megszűnt Róma hű fia lenni. Csodálatos tollával és hatalmas ígéhirdetésével szakadatlanul ontotta reformátori gondolatait. Egész nemzete rajongó lelkesedéssel sorakozott mögéje. Hiába fenyegette Róma átokkal: ő tűzredobta a fenyegetést tartalmazó bullát (1520).

Most minden azon fordult meg, milyen állást foglal el a lázadó „eretnekek” szemben a császár és a birodalom. Luther idézést kapott a wormsi birodalmi gyűlésre (1521). Bár a legkomolyabb oka volt a Husz sorsától tartani, rettenthetetlenül elment oda. A fényes gyülekezett előtt tett magasztos nyilatkozatában tanításai visszavonását kereken megtagadta; Istenre bízta magát és ügyét. Még szabadon eltávozhatott Wormsból. De távozása után a birodalmi gyűlés - főképp a reformációt kezdettől fogva gyűlölő V. Károly császár nyomása alatt - őt, követőit és oltalmazóit kiközösítette a birodalomból, ami az élet- és jogbiztonságtól való teljes megfosztást jelentette. Ha ezt a „wormsi edictumot” akkor hamarosan végrehajtják: a reformáció ügye veszve van.

Protestáció és hitvallás, Luther munkássága, halála

Hű gondviselője, Bölcs Frigyes most sem hagyta cserben Luthert: dacolva az edictummal, elrejtette Wartburg várában. Tíz hónapig tartózkodott itt kedve ellenére a „német próféta”, akinek tolla most sem pihent. Itt kezdett bele többek között egyik legértékesebb munkájába, a bibliafordításba, mely a német vallásos léleknek, nyelvnek, irodalomnak máig egyik legdrágább kincse. Azonban wittenbergi hívei az ő távollétében elhamarkodott reformokba kezdtek. Ezek nyomán vallásos rajongás és társadalmi zűrzavar támadt. Ez veszélyeztette az Evangélium szent ügyét. Luther, ezt meghallván, elhagyta rejtekét, halálmegvető nyugalommal Wittenbergbe ment s ott személyiségének és szavának erejével lecsillapította az izgalmakat és nyugodt mederbe terelte a reformok folyását.

Ekkor már a reformátori mozgalom messze túlsapott Wittenberg és a szász választófejedelemség határain. Az evangéliumi ígéhirdetés az 1522–23. években az egész birodalmat beszárguldotta, sőt felhangzott a szomszédos országokban is. Csakhamar vértanúi is lettek. A császár kezét megkötötte a folytonos külföldi háborúskodás. Nem tudott kellő eréllyel föllépni a wormsi edictum végrehajtása érdekében. Sőt, hogy a belső békét biztosítsa, egyenesen kedvüket kellett keresnie a hatalmasabb tartományi fejedelmeknek. Ezek közül most már Bölcs Frigyes mellett mások is a reformáció párthíveivé szegődtek. Éltek a középkorból örökölt, csaknem korlátlan politikai, és egyházi hatalmukkal és szabad kezett biztosítottak a

reformatori munkának. A mozgalom ez első sikerei ugyan majdnem veszendőbe mentek az anabaptista rajongás következtében, majd a nagy német parasztlázadás borzalmai között (1524–25). De Luther meg tudta őrizni önállóságát. Erélyesen megakadályozta, hogy a reformáció jelszavaival más célokra visszaéljenek. Inkább áldozatul dobta népszerűségét, semmint hogy az Evangélium ügyét zavaros mozgalmakra, vad tömegekre bízta.

A válságok elmúltával megkezdődött az első „evangélikus” tartományi egyházak szervezése, az illető fejedelmek védelme és irányítása alatt. A birodalmi kormány kezdetben tétlenül volt kénytelen nézni ezt; később azonban, a császár külföldi hadi sikerein megbátorodva, erélyesebben lépett föl. Az 1529-iki speyeri birodalmi gyűlés római hitű többsége a worms-i edictum szigorú végrehajtását mondta ki. Erre az evangéliumi hitű rendek ünnepélyesen kijelentették, hogy „az Isten dicsősége s a lélek üdvössége dolgában kiki csak maga adhat számot Istennek”, tehát hitbeli és lelkiismereti kérdést nem lehet egyszerű többségi határozattal eldönteni. Az evangélikus rendeknek ez az ünnepélyes hitnyilatkozata a „protestáció” nevet viseli. Ebből ered a „protestáns” név. Hovatovább nyilvánvalóvá lett, hogy a pápai és a protestáns párt között kenyértörésre fog kerülni a sor. De a császár egyelőre még tanácsosabbnak tartotta a békés egyezkedést. Ezért hívta össze 1530-ban az augsburgi birodalmi gyűlést. A protestáns rendek ennek színe elé nyújtották be az evangéliumi tan első közérvényű összefoglalását, az ú. n. augsburgi vagy ágostai hitvallást. Ezzel azt akarták igazolni, hogy ők nem eretnekek és felforgatók, hanem az igaz keresztyénség ügyét képviselik és az egyház javát akarják. Azonban a pápai párt rideg elzárkózása következtében szó sem lehetett megértésről. Római és evangéliumi hitű rendek csakhamar politikai és katonai szövetségekké szervezkedve néztek egymással farkasszemet.

Luther ezekben a válságos évtizedekben rendíthetetlen hittel és nyugalommal dolgozott az Evangélium ügyének előmenetelén. Egész életén át a wittenbergi egyetem tanára maradt. Élőszóval és tollal bámulatos tevékenységet fejtett ki. Családot csak 1525-ben alapított: Bora Katalint vette feleségül, egy volt apácát, akivel Istennek tetsző házasságot élt és számos derék gyermeket nevelt föl (női ivadékai ma is nagy számmal élnek). A nagy reformátor sokszor igen nehéz anyagi és családi körülményekkel küzdött, de ez mitsem változtatott jellemén: mindvégig egészen önzetlen, az Úrnak szentelt és egyházának, népének, embertestvéreinek átadott élet volt az övé. Sok öröm mellett sok csalódáson is át kellett esnie: alkonyi éveiben sokszor mély keserűség fogta el, mert a reformáció sok állítólagos hívéből nagyon kiábrándult. De abban mindvégig szilárdan bizonyos volt, hogy Isten akaratából lépett föl s jól tette, amit tett. Ezt a bizonyosságát még haldoklása közben is kifejezte. Meghalt Eislebenben 1546 (lelkipásztori szolgálatra, a mansfeldi grófok családi viszályát kiegyenlíteni, betegen ment el télvíz idején szülővárosába s ott jött el utolsó órája).

Küzdelmek és béke

A császárnak a folytonos külföldi háborús bonyodalmak miatt még másfél évtizedig kellett várnia az alkalmat, hogy lecsaphasson a gyűlölt protestánsokra. Ez időt a protestantizmus terjeszkedésre és szervezkedésre használta föl. Több hiábavaló egyezkedés volt még, de ezeknek a céljuk inkább csak időnyerés volt s 1546-ban kitört a vallási háború. A világbíró császár az egymással meghasonlott protestáns

rendek fegyverein könnyű diadalt aratott. Most azt hitte, épp ily könnyű lesz megtörnie a lelkek ellenállását. De ebben rosszul számított. Az a rendelete, amellyel a protestánsoknak a római egyházba való visszatérését akarta előkészíteni, az evangélikus nép, polgárság és lelkipásztorok részéről váratlan ellenállással találkozott. A hitvalló bátorsággal szemben tehetetlennek bizonyult a császári tekintély és erő. Politikai helyzetük is egyszerre megjavult a protestánsoknak, amikor Móríc, a becsvágyó szász választó, visszatért az evangélikus szövetségbe, amelyet előbb hűtlenül elhagyott volt. E miatt most már a császár került szorongatott helyzetbe. Csalódottan, a világot meggyűlölve hagyta ott nemsokára trónját. Testvére és utóda, I. Ferdinánd kötötte meg a protestánsokkal az augsburgi vallásbékét 1555-ben. E béke elismerte az augsburgi hitvallású protestantizmus létjogát a német birodalomban s az egyes fejedelmek tetszésére bízta, hogy tartományaikban az új egyházat honosítják-e meg, vagy pedig a régit tartják fenn. Ez a vívmány tehát még nem a modern értelemben vett vallásszabadság, mert nem minden egyes állampolgárnak szól, hanem a tartományi fejedelmek kezébe van letéve, annak a régesréginek (még a pogány világból eredő) elvnek az alapján, hogy „akié a föld, azé a vallás” (cuius regio, eius religio). A további fejlemények során sok keserű gyümölcsöt termett ez az elv a protestantizmus számára.

RÉVÉSZ IMRE: Az őskeresztyénségtől az ellenreformációig

JANUÁR HAVI GYŰLEKEZETI ESEMÉNYEK

Január. 06: Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Hajnal Ilona és Vörös Ilona. A süteményt készítette és adományozta Herczeg Borbála.

Január. 08: Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Gabris Ágnes. Segített Kozák Imre és Piroksa.

Január. 14, szombat: Magyar-Köpe Gábor lelkész beiktatására érkezett vendégek számára az előételt készítette Magyary Ilona, a levest készítette Megyesi Gizella, a palacsintát Vörös Ilona és Herczeg Borbála.

Január. 15: Az ünnepi istentisztelet keretében ígét hirdetett Ft. Demeter Andor az Amerikai Magyar Református Egyház püspöke, a beiktatás szolgálatát végezte Nt. Szabó Sándor, az Amerikai Magyar Református Egyház Nyugati Egyházmegyejének esperese. Az istentisztelet keretében az újonnan beiktatott lelkészt köszöntötték Nt. Nagy Bálint a Hollywood-i Magyar Református Egyház lelkésze, Nt. Kacsó István a Los Angeles-i Első Magyar Református Egyház lelkésze, Nt. Fábián Lajos a Vancouver-i Magyar Református Egyház lelkésze, Ft. Németh Mauresz atya a Woodside Priory-i Magyar Katolikus Misszió papja, Nt. Gellert Judit a San Francisco-i Unitárius Univerzalista Gyülekezet lelkésze, valamint más meghívott vendégek. A beiktatás után a megjelentek egy ünnepi fogadáson vettek részt, amelyre az ételt, büfé formájában, a Nőegylet asszonyai adományozták. A terem díszítéséért és az egész ünnepség jó lefolyásáért köszönet illesse elsősorban Megyesi Gizellát, Magyary Ilonát, Vörös Ilonát és Fövenyessy Katalint. Köszönjük szépen asszonytestvéreinknek, hogy a sok finom ételt

adományozták, és mindenki másnak, aki munkájával, tanácsával, segítőkészségével hozzájárult a beiktatási ünnepség megszervezéséhez.

Január. 22: Az istentisztelet keretében sor került Székely Zoltán és Erika esküvőjére. Az istentisztelet utáni ebédet készítette Fövennyesy Katalin és Megyesi Gizella.

Január. 25: Az istentisztelet utáni ebédhez a levest készítette Bordás Piroska és Zoltán, a második fogást készítette Magyar Ilona. Segített Megyesi Gizella.

A Presbitérium a Gyülekezet nevében nagy szeretettel köszöni az asszonyok konyhai faradozást, és kéri asszonytestvéreinket, hogy mások is segítsenek a finom ebédek elkészítésében.

JANUÁR HAVI ADOMÁNYOK

Marta & Charles Moore, adomány.....	\$ 30.00
Theodore & Jacqueline Korosy. adomány.....	\$ 200.00
Ted Owen & Charlotte Ballasa, adomány.....	\$ 200.00
Elvira M. Orly, adomány.....	\$ 50.00
Emese Varga Bihari, adomány.....	\$ 100.00
Andrew K. Magyar, adomány.....	\$ 100.00
Ilona Peters, adomány.....	\$ 100.00
Rev. Andor Demeter, adomány.....	\$ 50.00
Rev. Sandor Szabo, adomány.....	\$ 50.00
Susan Toth, adomány.....	\$ 100.00
Rev. Balint & Krisztina Nagy, adomány.....	\$ 40.00
Zenatai Ildiko, adomány.....	\$ 20.00
Monika Pinter, adomány.....	\$ 20.00
Kertesz Fine Art Gallery, adomány.....	\$ 40.00
Nandor & Maria Horvath, édesanyám emlékére.....	\$ 100,00
Anna & Hajnalka Fejer, Fejér Mária emlékére.....	\$ 100,00
Elvira Orly & Philip Machell, adomány.....	\$ 100,00

A Presbitérium nagy szeretettel köszön minden adományt és segítséget. Az Úr Isten gazdag áldása legyen adakozó testvéreinkkel!

Gyülekezetünk betegeiért imádkoztunk. Kértük az Úristen kegyelmét életükre, hozza vissza beteg testvéreinket minél hamarabb köreinkbe. Betegek a következő személyek voltak: Fejér Sándor, Charles és Márta Moore, Fabó Zsuzsa, Fabó László, Margit Leemon, Palotás Dezső, Herczeg Tamás.

A keresztfogantatása

A Szentlélek nagy fergeteg-köpenyben
A Libanonra szállott.

A Libanon csúcán egy cédrus állott.

Törzse obelisz, feje korona.

A Szentlélek ráharsogott: Te fa!

Máriától, a Szűztől most jövök,

Csirázik immár az Isten fia,

És áldott ő az asszonyok között.

Most rajtad a sor: im, vihar-kezemmel

Megáldalak: légy terhes a kereszttel!

Légy te is áldott minden fák között,

Érezd, hogy nő benned a feszület,

Éveid: a Megváltó évei,

Míg utatok egykor összevezet.

Rajtad csorogjon végig Krisztus vére,

Kidöntve majd magányod vadonából

Állítsanak a világ közepébe.

Ott állj majd minden árva faluvégen,

Ott függ a cellák kietlen falán,

Ős-fádnak ezer apró másákepen.

Forgácsolódj szét millió darabra,

A Szabadító tekintsen le rólad

Millió megbilincselte életra,

A Szentlélek nagy fergeteg-köpenyben

Tovazúgott a Libanon felett,

Zúgásában ezer fa reszketett,

Ordító erdön ment harsogva át,

Csak egy fa értette meg a szavát, -

Lehajlott óriási koronája:

Kereszt-sorsának megadta magát.

Reményik Sándor

Kolozsvár, 1928 március. 1